

ESTUL ROMÂNIEI

Ziar independent Românesc în Oradea-Mare.

ACTIA și ADMINISTRAȚIA :
Nr. 2. Francisc Deak
Telefon 10-02.

Director-Fondator : ȘTEFAN MĂRCUȘ

ABONAMENTE:

Ca ziar săptămânal :
Pe un an . . . . . 100 Lei
Pe un jumătate an . . . . . 50 Lei

RĂVAȘ

Atletica—A. S. R. Pr. Carol. La adunarea Generală a F. S. S. R. prezidată de Regele Carol, pe lista pusă la vot, pentru alegerea comisiilor de secție era scris, în rând, înainte și după el, alte nume, unele cunoscute, altele cari se vor pierde în marea Federatiei.

Este o plăcere să vezi pe viitorul Rege al României în mijlocul camarazilor sportivi. Pe baza raportului comitetului, ripostează la întrebări, urmează ordinea de zi, desfășurarea voturilor, se întretine cu vorbii, rămâne întotdeauna devotat interesei cauzei. Autoritatea și o creiață prin care se apără aceleora, cari stau în jurul lui, cu tărie și conștiință, și cari își exprimă convingerile în rezerve.

Fericită este Țara, care crește sub conducerea aleșilor săi, vlăstare de iubire, încredere și conștiință, — precum este El.

***

Șaguna, — prevedința divină a bisericii ortodoxe românești, — la 1849, a urmat chemarea sa de iubire nemărginită față de popor. El crăscul arhieru, la marea mare din Blaj, deși s'au apropiat de el, din cauza neînțelegerii, amenințându-l, totuși a rămas sălăș la Episcopul român greco-catolic Leményi.

A preferit să doarmă sub cerul liber, decât să nu fie în gazdă la casa lui. La aniversarea semicentenarului său a lipsit de la sărbătorile greco-catolice!

Pentru Dumnezeu! Nu mai putem organiza serbări naționale în înțelegere frățească?

Bine să ne gândim, că Dumnezeu a creat omul, pentru ca să fie după asemănarea lui. Iară „El” ni cere iubirea de oameni.

***

Indiferența noastră față de manifestările românești, sunt o urmare semnificativă a vieții publice de azi. Nu este de ajuns numai publicul. Poartă vina și aceia, cari ne vin ca profeți falși să inficieză viața socială. Le previne o reclamă, cu tărie de tobă, apoi dispar în interesele lor, lasate sub diferite momente culturale și de nefericire.

Rămâne publicul ales cu o desiluzie, ca urmare î-și pierde interesul, care de multe ori încă până acuma nu l'a avut, și numai prin diferite coincidențe i-s'a dezvoltat.

A propaga binele, și a-l reprezenta în orice formă a lui, înseamnă a ajunge la finalitatea, care va fi prima manifestare absolută, în deșteptarea conștiinței de români.

ANDREIU BARON DE ȘAGUNA

S'a împlinit 50 de ani dela moartea Mitropolitului ortodox al Românilor din Ardeal și Ungaria Andreiu Baron de Șaguna. Se cuvine ca în aceste zile să sărbătorim cu toții, fără șovăire, fără patimă. Lupta politică la mormântul său rece încetă. Regele, Regina, Familia Regală și întregul Neam românesc î-și pleacă genunchii, în fața osemintelor reci din cari a eșit spiritul grandios al românismului, neînfrânt, senin și învingător.

Macedoneanul crescut în casă bună de comercianți harnici, la Budapesta î-și are privirile sale dela început, la destinele neamului său. Cu pregătiri în studii filozofice, îmbracă haina de monah, — învață a cunoaște tainele credinței în biserică sârbească și este trimis ca prim Mitropolit ortodox român la Sibiu.

Primirea nu i-a fost grandioasă, nici un loc de locuință nu a avut la Sibiu. Căsuța modestă pare că a trebuit să fie întru chiparea înălțării noastre.

Rășinarii din apropiere i-a dat adăpost și figura mare, cu planurile sale, cari au întrecut în iscusința diplomatică pe toți contemporanii săi, au conceput din

această căsuță modestă, — grandioasa carieră, și munca titanică prin care a dat bisericii ortodoxe organizația sa ideală-democratică, — unică; — neamului instituții culturale bogate, în dezvoltare, și cari au pus pe temelie fundamentală în viața constituțională în care am trăit; și cari i-au asigurat personal distincții — cinste cu titluri la cari oameni rari au ajuns.

Înfăptuirea operelor neperitoare i-au încunjurat în viață cu dragostea neamului, a mirenilor și a clerului său. 1848 a înscris și pentru el pagini alese. Cu Episcopul greco-catolic Leményi au prezidat Adunarea de pe Câmpul Libertății.

Libertatea a fost simbolul său, prin democrația gândirii întrupată. Contrastele celea mai mari s'au unit în acest bărbat integru, într'o armonie răpitoare. Înaintea lui au fost veșnic deschise ușile Craiilor împărătești, cari au stat zăvorite înaintea capetelor ridicate a memorandiștilor. A fost un român cu credință, devotament și înțelegere. Nu a jertfit nimica din interesele superioare ale Neamului său, al cărui slugă domnesc a rămas până la ultima suflare.

Șt. M.

Serbările din Sibiu și Rășinari

Sibiu, 11. În vederea serbărilor semi-centenarului morții lui Andrei Șaguna au sosit de Marți un mare număr de participanți. În oraș s'a redeșteptat deodată simțământul de mare metropolită.

Zeci de automobile străbat orașul împrăștiind nori de fum.

Miercuri de dimineață la 9 au sosit toți capii bisericii, în funte cu mitropoliții.

Partidul național e reprezentat în număr de vreo 400 parlamentari și alți fruntași, printre cari d-nii: I. Maniu, Al. Vaida-Voevod, Popovici, Braniște, Lupaș, Prof. Dragomir, Dr. Popa, Dr. Roxin.

Academia e reprezentată prin d-nii O. Goga, Bianu, Murnu.

Miercuri a avut loc o ședință festivă în sala cea mare a prefecturii județului, organizată de comitetul seminarului teologic și de școala normală „Andrei Șaguna”

Cu ocazia venirii la Sibiu a membrilor guvernului s'a făcut Miercuri și împrăștierea țărânilor din comunele Cristian, Turnișor și Poplaca de lângă Sibiu.

La orele 11 dim. s'a făcut împrăștierea a 143 țărani din cari 107 români și 36 sași latini din comuna Cristian. Li s'au împărțit în total 4000 de jugăre.

Au sosit conform programului stabilit Regele, Regina, A. S. R. Pr. Carol, Ministrul Preș. I. C. Brătianu, D-nii Miniștrii Moșoiu, Banu, Sasu, Constantinescu, Mărdărescu și mulți alții.

Joi la ora 8, sosește trenul regal în gara Sibiului.

Suveranul, M. S. Regina și A. S. R. Principele Nicolae sunt întâmpinați sărbătorește; primarul orașului prezintă tradiționala pâine și sare și Le urează bună sosire.

Spre plecare în oraș se formează cortegiul.

Cortegiul Regal e primit cu aclamații de mulțimea nesfârșită.

Mișcătoarea slujbă a parastasului e oficiată de Mitropolitul Primat și de întreg clerul ajutător, în asistența a mii de oameni descoperiți, și pe alocuri ingenunchiați.

Corul Seminarului dă răspunsurile.

Au ținut discursuri I. P. S. Mitropolitul Primat, Mitropolitul Ardealului, D-l Primministru I. C. Brătianu și în numele Academiei D-l Oct. Goga.

I. P. S. Mitropolitul Primat spune că pronia cerească a îndrumat geniul neamului să se adune la olaltă toți fii risipiți în țări și state deosebite. D-l Primministru Brătianu aduce prinos de recunoștință acelei generații în care a trăit Șaguna, părtăș al durerilor și al aspirațiilor ei. Șaguna a dat cea mai strălucită adevărată neclintitei legături care unește poporul nostru cu legea strămoșească. Adevărată a fost iubirea lui către Dumnezeu și națiune.

În numele Academiei române, d. Octavian Goga, fost ministru și membru al acestei înalte instituții, a rostit un discurs pătrunzător.

Mormintele sunt, pe seama morților, lăcașuri de odihnă: pe seama viilor, urne evocatoare; posteritatea se oprește la pragul lor ca să smulgă tainele vieții ce a fost, să descifreze impulsul unei energii sau să culegă un învățământ pentru ziua de mâine.

Veacul al 19-lea, perioada procreației României moderne, scos pe arenă o pleiadă admirabilă de personalități.

E generația ideologilor dela 1843, cum s'a obișnuit să-i numească posteritatea, cei cari în Muntenia și Moldova au făurit unirea și independența țării, paralel cu mănunchiul care a îndrumat

(Urmarea în pagina 2-a.)

destinele neamului aici în Ardeal, după prăbușirea feudalității.

Românii de sub Habsburgi s'au găsit, în fața evenimentelor epocale dela jumătatea veacului trecut, orfani de o clasă conducătoare.

Înțelegând din primele momente că milioanele de țărani români sunt predestinați unei conduceri teoretice, el a făcut din cărja lui vlădicească un sceptru de îndrumare politică.

Inzestrat cu o personalitatea multiplă și bogată Șaguna a devenit astfel dirigitorul destinelor noastre politice în Ardeal.

Prin activitatea lui pe terenul bisericesc, Șaguna a depășit gratuit granițele eparhiei lui, menținând contactul permanent cu românii de pretutindeni. Cu prestigiul lui, neamul archiepiscopesc se transformase într'un pedestal de mare senior.

Moșneagul dărz a înțeles toate amărăciunile vremurilor schimbate și a murmurat în barba-i de patriarh: „flere possum, sed jurae non”.

Academia română prin rostul meu turburat de duioase amintiri și copleșit de măreția clipei, își trimite prinosul de închinăciune.

Omagiul Suveranului

M. S. Regelă a depus o coroană de flori naturale pe mormântul marelui erarh Mitropolitul Andrei baron de Șaguna.

La orele 13 s'a dat o masă mare în Rășinari pentru invitați.

La orele 6 seara s'a ținut un festival religios în catedrala ortodoxă română din Sibiu, dat de corul seminarial.

Cu aceasta s'au încheiat serbările înălțătoare, dând cinstea cuvenită alesului Neamului și-a lui Dumnezeu!

Cânta o fată la klavir

de GEORGE A.

*In seara-aceea liniștită cânta o fată la klavir
Și mi-a părut atunci că plânge un rătăcit într'o pustie;
Priveag, venit de nu știu unde, am stat o clipă să respir
Durereu plânsului de fată cu lacrimi de melodie.*

*Da'n seara-aceea liniștită am stat mai mult decât decât o clipă,
Răzmat de zid, în umbra casei, în amușită ascultare;
Incet întunecoasa noapte m'acoperise sub aripă
Și umbrele pe strada strămtă din ce în ce treceau mai rare.*

*Proptit acolo, sub fereastră, am ascultat până târziu
Tărăgănata tânguire pe clapele lucii de os,
Și'n ceasu acela, de tăcere grozav aș fi voit să știu,
Ce chin o apăsa pe fată să cânte-așa de dureros!..*

*Am revenit a doua seară — și seri la rând o ascultam,
Dar ochii cetei dinăuntru nu i-am zărit măcar odată;
Și nu știam ce mă îndeamnă să mă opresc mereu sub geam
Și să ascult cu ochii'n lacrimi o melodie 'ndurerată...*

*...In fiecare seară cântă o fată tristă la klavir,
Inchisă'n camera din dosul neridicatelor perdele —
Și plâng și eu afară'n stradă cu toate clapele în șir,
Căci în suspinele străinei plâng însăși dorurile mele...*

Oradea-Mare, Iulie 1923.

Tablă comemorativă lui Miron Pompiliu în comuna Șteiu

Mișcare culturală în Beluș.

Un simptom îmbucurător pentru societatea română este mișcarea culturală ce se manifestează cu deosebire ocaziuni din partea unor intelectuali din Beluș. Este cu atât mai îmbucurător, cu cât despre Beluș s'a lăsat fama de a fi un periculos teren de agitații confesionale între cele două biserici surori, care știre natural s'a găsit de exagerată de toți aceia, cari personal au ținut să se convingă despre realitate. Incontestabil, — ca și ori unde și aici, — sunt unii prea susceptibili cari nu se pot valida altfel, decât țesând intrigi, — dar elementul valoros și bun din ambele părți să ferește, să se amestece în aceste mici coterii.

O dovadă a acestei frățești înțelegeri între intelectuali este și serbarea culturală aranjată în comuna Șteiu, — unde intelectualii ambelor confesiuni s'au achitat de o sfântă datorință față de memoria lui Miron Pompiliu, însemnându-i casa, unde s'a născut acest profesor celebru, prin o tablă comemorativă.

Momentele serbării.

La 1 Iulie a. c. cu trenul ce merge spre Vașcău, sosește un numeros public la halta Șteiu, comună situată în valea Crișului Negru, având o poziție pitorească. Între cei sosiți este de remarcat prezența dlor prof. universitar Paul, pretin și coleg a lui Miron Pompiliu, apoi protopopii Petru E. Papp și Dr. Valer Hetcou, Prof. Moise Popoviciu, Al. Gera dir. domeniului episcopesc, delegația școlilor secundare din Beluș — delegațiile Liceului de fete cu Dna directoare A. Selegean în frunte. — Școalele normale de fete cu Dna dir. Constantinescu, Corul maestrului Hubic, delegația Studențimii Universitare din Beluș — profesori, medici, învățători delegația comunei Sudrigiu cu preotul adm. George Papp în frunte ș. a. Comuna întreașă, mic cu mare au fost prezenți la acest act de pietate.

S'a celebrat un parastas pentru odihna sufletului lui Miron Pompiliu de către protopopii Petru E. Papp și Moise Popoviciu în prezența satului întreg, în fața casei unde s'a născut Miron Pompiliu ornată acum cu o tablă de marmură cu inscripție de aur.

După terminarea serviciului prof. Dr. C. Pavel — oratorul festival — a ținut o foarte frumoasă disertație pentru poporul adunat și intelectuali. Conținutul disertației îl dau mai jos.

Apoi a vorbit dl prof. universitar Paul relevând intimități din viața lui Miron Pompiliu —

mai ales de o deosebită importanță este stabilirea faptului, că Miron Pompiliu a fost „criticul intim” a lui M. Eminescu, cu care avea o legătură de adevărată prietenie, și că el a fost unul din cei mai distinși profesori din Iași.

Au mai vorbit d. Sala în curânt decoratul inv. din Vașcău, iarăși pretin a lui Miron Pompiliu amintind cum acesta fusese deținut de „fö-solgăbirăul” din Vașcău. Tuturor oaspeților le-a mulțumit apoi G. Cosma inv. din loc.

Gestul stud. univ. din Beluș.

Studențimea universitară prin delegatul lor Emil Popp absolvent în teologie și drepturi, care în puține cuvinte a adus omagiile stud. universitare literatului și distinsului Bihorean în *sema de recunoștință* — față de memoria lui Miron Pompiliu și în *sema iubirei ce studențimea simte față de țărănul român* înființează „Biblioteca populară Miron Pompiliu” donând în acest scop 65 vol. cărți populare. — Acest gest a studențimii a stârnit vii aprobări din partea celor adunați acolo și mulțumiri din partea țăranilor dornici de carte.

Cine a fost Miron Pompiliu?

Prof. Dr. C. Pavel, a adunat parole pentru tablă comemorativă și a aranjat această serbare. De prezent lucrează asupra unui op, care va trata viața, activitatea și operele acestui distins literat bihorean atât de puțin cunoscut.

Iată ce zice și scrie d-sa despre M. Pompiliu în general. Cel dintâi cărturar bihorean, care a trecut în vechiul Regat, unde a dezvoltat o bogată activitate literară ca bărbat de școală, ca poet, prozator și vechiu folclorist este Miron Pompiliu — sau după adevăratul nume Moise Popoviciu — sau după cum îi spun țăranii și până azi „Moisica popii dela noi”. — Născut la 1847 în comuna Șteiu, ca fecior de popă român învăța în școala din sat, apoi la nemțești din Băița Bihării la liceul din Beluș, unde terminând clasa VIII „cum prima eminentia”, apoi urmează drepturile la universitatea din Budapesta, unde împreună cu M. Eminescu a făcut cele dintâi încercări literare. — În 1868 în urma unui conflict cu armata trece în Regat, unde se stabilește la Iași unde terminându-și studiile universitare, face ziaristică, apoi devine profesor la școala centrală de fete, apoi la școala militară, din care școală au eșit atâția ofițeri superiori și generali,

cari i-au auzit rostul și pe cari i-a însușit gătit pentru înfăptuirea operei de apoi.

Incepând cu 1870 intră în „Junim” indeosebi cu Eminescu leagă o strânsă ce a durat până la moartea acestuia în timpul boalei l-a ajutat materialic prințând și colectă pentru ducerea în sanator.

La 1882 e numit profesor la liceul din Iași, iar la 1895 se căsătorește Gheorghiu proprietara unui pension de Ploești. — În această căsătorie — pe ș nu alia ceeace căutase, pacea și liniște. Din această cauză ne mai putând suporta boalei de nervi, pela sfârșitul lui Noem, își curmă firul vieții.

Activitatea și operile lui M. P.

A scris poezie și proză: studii pe și etnografice, manuale de școală, recente vesti din popor. Miron Pompiliu își face în literatura română la 1870, cu colecția ratură populară: „Balade Populare Române”. Această carte fuse după cele dintâi cercetoristice ale lui St. Marienescu. — An cu un țărăn din com. Șteiu, care spunea, că „popii nost” vinea cam la 10 ani din România oamenii cari știau povești bune și se vestile, ce le povesteau aceștia.

Dl Dr. C. Pavel, urmează cercetării în descoperirea scrisorilor și lucrărilor lui P. și acum să străduiește cu stringerea manuscrisului. — Înzistă de a-l face cunoscut pe acest bihorean, contimporan și prieten a lui Eminescu, căruia va trebui să-i mulțumească cetitorii vor putea ceti viața și opera acestui bărbat înainte de toate are meritul neperitor introdus în literatura română vorba, din credința bihoreanului din acest colț al nismului din Valea Crișului Negru.

Ar fi de dorit ca acest început îmbucurător de mișcare culturală să ia proporții mai ieșind intelectualii din centrele lor între noastre — în sfera celor 95% analfabeți propage lumina culturii, înființând în fiecare comună biblioteci populare, — căci țărănul bihorean e bun și doritor de lumină și carte.

Beluș, la 2 Iunie 1923.

Raport

Toți depozitarii de ziare cari de să desfacă și ziarul nostru, să se adreseze direct Administrației ziarului la Oradea-Mare, Str. Fr. Deak No. 2.

Congresul ziaristilor minoritari la Arad

În 8 cor. la 11 dimineața, în sala festivă a primăriei din Arad s'a deschis congresul ziaristilor minoritari.

Prezidează d. Paal Arpad. Sunt prezenți numeroși ziaristi.

D. PAAL ARPAD președintele congresului, salută congresiștii și oaspeții accentuând necesitatea unei colaborări eficiente.

D. KADAR, vicepreședintele congresului, salută congresul, vorbește în românește despre munca conștientă ce voește a împlini presa minoritară. Apelează la concursul intelectualilor români.

D. ANGHEL, ajutor de primar salută congresul în numele primăriei.

D. CONST. MILLE, luând cuvântul se adresează primarului și spune: Primirea călduroasă pe care o găsim în congresul, dovedește că cunoașteți și apreciați valoarea presei. Presa luminează nu arde. De aceea onoarea presei prin faptul că noi ziaristii români venind la congresul ziaristilor minoritari, dovedim spiritul de fraternitate cu confracții noștri din Ardeal.

D. STREITMAN, luând cuvântul spune: „În sâmbătă noastră rog să vedeți semnul unei camaraderii sincere și unei confraternități de colaborare statornică”.

D. CLOPOTEL arată datoria profesională a „Sin-tului presei române din Ardeal” de a participa la congresul ziaristilor minoritari, dela cari putem învăța multe. Îndeamnă pe ziaristii unguri să nu lucreze cu durii ascunse, căci numai atunci ei vor deschide căile comunicării cu confracții lor români.

D. CONST. SAVU salută congresul în numele ziaristilor români din Arad.

D. RUSSU-SIRIANU, în numele societății Scriitorilor Români, scuzând neparticiparea d-lui Sadoveanu, prezintă societății.

D. LEONARD PAUKEROW îndeamnă pe colegii unguri să nu exagereze faptele în criticile lor și să ușureze situația colegilor români cari vor colabora cu dânsii. El spune că ziaristii minoritari să nu releve numai viciile, ci și virtuțile vieții noastre românești.

D. LENGYEL salută pe ziaristi în numele artiștilor maghiari.

D. BARABAS BELA ține un aprins discurs arătând că România Mare n'a preluat dela unguri numai bogățiile materiale ale Ardealului ci și o tradiție de cultură care trebuie respectată.

S'a citit apoi telegrama de omagiu și loialitate adresată regelui.

D. CONST. MILLE, a ținut o conferință tratând despre: „Liga drepturilor omului, minoritățile și presa”.

Aceiașă temă a fost tratată într-o altă conferință de d. Costaforu.

După amiază au urmat desbaterile organizării interne a sindicatului minorităților.

Seara un mare banchet a intrunit pe congresiștii la restaurantul „Crucea Albă”.

Congresul sperăm că va contribui la o înțelegere, dar nu la lupte noi cari se pot pune la cale din dosul intențiilor curate. Vrem să credem că prezența d-lor Arpad, Costaforu, Streitmann și Paukerow, vor contribui la o unire și consolidare, care-și are de bază sufletul românesc, și vederea cât mai mănoasă a plaiurilor întinse de-alungul frontierei.

Acestea întâlniri să fie contribuții sincere la cunoașterea date de naționalismul țării curate, să fie o chemare sinceră internă, — că ochii privesc spre centrul țării, iar nu spre ideologii false conduse de spiritele vicelilor „internaționale”, ori a răzbumărei deșteptărilor îngrigate peste frontieră. Intrucât convin ziaristi și artiștii minoritari, ne pare bine. Sunt soții luptelor și d. Joanovics să simțim bine necesitatea când el cu garda lui a asistat chiar în aceste momente la înfrățirea ziaristilor. El simțea necesitatea de a fi reabilitat.

Adunarea populară a Partidului poporului din Bihor

Luni 16 Iulie a. c. la ora 10 a. m. organizația Partidului poporului din județul Bihor a aranjat într-o sărbătorire D-ului general Averescu o mare adunare populară în Oradea-Mare, Hala Comercială din piața Mare.

La această adunare vor rosti cuvântări d-ii general Averescu fost prim ministru al Țării și Octavian Goga fost ministru al Cultelor și Artelor.

Apelul către cetățeni spune:

Fiind singurul partid în țară, care era în stare să facă unirea desăvârșită și să consolideze țara, a fost chemat să ia conducerea țării și să înceapă munca de unificare și consolidare.

Partidul poporului, după aproape doi ani de așteptare ca lucrurile să se îndrepteze, dar văzând că țara merge tot spre mai rău, își ridică din nou cuvântul ca să arete acestei țări calea pe care trebuie să apuce, dacă voește să scape de greutățile cari o apasă.

Marile Serbări din Sălaj

În 7 și 8 Iulie au avut loc în Șimleu înălțătoare serbări culturale. Aceasta sărbătoare la care au participat înfrății toți intelectualii acestui județ, a fost o manifestație impozantă culturală, religioasă. Arhiepiscopul Hossu care de o lună de vreme a vizitat toate comunele credincioșilor dela poalele Meseșului și Rezului în 7 crt. d. a. a sosit la Șimleu.

Duminecă dimineața în piața Mihai Viteazul într'un frumos pavilion s'a celebrat Liturghia arhierască cu asistența alor 32 de preoți Răspunsurile le-a dat bunul cor al liceului S. Bărnuțiu. La liturghie a asistat și marele fiu al Sălajului d. Iuliu Maniu. Au fost de față toate autoritățile județene și comunale, întreaga inteligență din toate colțurile Sălajului și o mulțime imensă de credincioși din Șimleu și din satele vecine.

Preșinția Sa în aceea atmosferă de pătrunzătoare evlavie și-a îndreptat cuvântul către credincioși, îndemnându-i ca și în trecut, așa și în viitor să fie cu țarie la credința strămoșească și la oamenii mari cari i-au condus în vremuri grele și numai cari au fost în stare să păstreze românismul în locurile acestea așa de mult încercate.

Cuvintele Arhiepiscopului au fost ascultate de credincioși cu evlavie și luare aminte.

La ora 2 în sala de gimnastică a liceului s'a ținut un banchet în onoarea distinșilor oaspeți ai Sălajului.

Despărțământul „Astra” din Șimleu a organizat pe această ocazie un matineu în sala festivă a liceului „S. Bărnuțiu” în fața unui public numeros. După cuvântul de deschidere a directorului despărțământului Dr. Aciu în care a salutat iluștrii oaspeți și după debutul corului liceului „S. Bărnuțiu” a urmat o admirabilă feerie a d-nei Elena Dr. Aciu, jucată de d-șoara

Cornelia Maior și de elevele școlii de fete din loc. Feeria, care este un omagiu Prea Sfinției Sale Hossu pentru activitatea sa rodnică dezvoltată până acum, a stors lacrimi din ochii Arhiepiscopului. Autoarea a fost viu sărbătorită. A urmat apoi conferința oaspei d. Tzigara-Samurcaș, dir. Fundațiunii Carol I din București și prof. universitar. D-sa după ce i-și exprima bucuria că poate să fie de față la o manifestație așa de grandioasă a însuflețirii populației din acest colț al Românismului i-și dezvoltă obiectul conferinței sale vorbind despre arta și stilul românesc la edificarea bisericilor. Conferențiarul arată că în Moldova predomina stilul gotic, în Muntenia stilul bizantin, iar în Ardeal fericita împreunare a ambelor. La noi nu sunt castele ca în apus — aceste semne a dominațiunii au dispărut, — au rămas numai bisericile, daniile domnilor”. Debutul d-nei și d-lui Șahidean și a d-lui Paldochin, artiști dela Teatrul Național din București a stârnit aplauze nesfârșite din partea publicului.

După terminarea programului I. P. S. S. Hossu adânc emoționat spune că se simte fericit că a fost de față și un profesor universitar din capitala țării care va putea povesti entuziasmul acestei manifestații a sufletului neamului de pe aceste plaiuri.

Seara în sala festivă a liceului a avut loc petrecerea studenților sălăgeni, cu care ocazie sala s'a dovedit neîncăpătoare pentru numerosul public și tineret. Corul studenților sălăgeni sub mîiaștra conducere a d-lui A. Istrate student, compozitorul imnului studențesc, a executat câteva compoziții originale a d-sale și alte arii românești. Lumea s'a despărțit cu impresiile cele mai frumoase.

Dela Meseș.

Piața mică la Piața mare

Cunoaștem dispozițiile cu minte a Cons. orașenesc din Oradea-Mare, în urma cărora piața din Piața Unirii (mică) s'a transpus la Piața mare, și tot odată să urmează la demontarea stației St. Ladislau, și a ridicării blocurilor de ceramită cari acopere terasul din Piața Unirii. Lucrările au început, și piața de Joi funcționează în piața mare. Temerea multora că publicul nu se va deda ușor cu aceste dispoziții, precum și temerea, că vor obveni mari încurcături între vânzători și cumpărători nu s'au dovedit de motivate. Șeful antistiei comunale d. Popa, personal organizează noua plasare a vânzătorilor, și astăzi funcționează totul corespunzător.

Pianul a fost acceptat și precipitat de Cons. orașenesc în urma ridicării unui monument în Piața Unirii, a simbolului Unirii tuturor Românilor Regelui Ferdinand I.

Catastrofa dela Vintileanca

Acarul Ion Păun a cărui greșită manevră a provo. at catastrofa din gara Vintileanca s'a predat autorităților judiciare din Buzău.

Au fost interogați toți funcționarii stației Vintileanca, iar Păun a fost supus la un minuțios interogatoriu.

Păun a declarat mai întâiu că era extrem de obosit, apoi că știe bine că a executat comanda întocmai, dar că acul era defect, în fine că o piatră se afla între așchiile macazului și că acul a deviat în timpul trecerii trenului de persoane, deoarece pârghia n'a putut fi bine fixată.

Comisia de anchetă în urma declarațiilor lui Păun, pare a fi ajuns la următoarele concluziuni:

Păun nu a fost beat în momentul producerii catastrofei, dar el nu dormise de loc cu o noapte înainte, din cauza unor afaceri particulare.

Din ocaziunea multelor accidente s'a convocat o anchetă la Min. Comunicațiilor, Dir. Generală C. F. R. a hotărât că va pune în aplicare măsuri noi severe, și vor fi controlate din nou toate liniile ferate Ancheta va avea nu caracter confidențial.

TEATRALE

Zi de zi ni aduce combinații noi, inovația conașionailor noștri în chestiunea teatrelor de aci. Lupta s'a deplasat, publicul cultural arată mai mult o îngrijorare decât un interes față de fazele cele mai nouă. Congresul sindicatului maghiar ținut la București a demascat acțiunea nesinceră a conducătorilor vieții teatrale maghiare dela noi. Ne pare bine că sunt departe de aceasta mișcare trupele evreești, și trupele de teatru germane.

Totuși d. Joanovics, după ce moralicește a fost constrâns să plece din fruntea mișcării teatrale din Ardeal, nu s'a putut odihni. A crezut că trebuie să mîntue ce poate prin propagandă personală. Având în consorțiu său, — bine chibzuit, — exponenți atât la Oradea, Arad, cât și la Târgul-Mureșului, a plecat mai înainte într'un turneu artistic prin orașele din Ardeal. Lumea maghiară din Oradea a umplut teatrul, și s'a convins, că acest om nici ca artist nu mai are calități superioare, cari ar putea să fie remarcate. A mai rămas de moștenire, accente lirice, cari față de partenera din Cluj, din trupa proprie, sunt de o gingășie sentimentală.

Aceasta propagandă nu a succes. Între timp s'a ținut la suprafață interesul viu al ziaristiceii, și s'a opinat pro și contra, că de ex. cine este mai acomodat de director maghiar la Oradea-Mare. D-nii artiști Gróf și Tóth, cari în urma înțelegerii avută cu fostul director Parlaghy, au umblat și pe la București și pe la Cluj, deodată s'au trezit în dosul lor cu o luptă puternică, care a avut de scop reintegrarea D-lui Parlaghy, a aceluia care a abzis de vre-o 10 ori din Direcțiune. Ce au putut face? Precum aștepta lumea românească, să vază că ce rezoluție vor afla lucrurile cari „și” pentru ei sunt de interes, așa așteaptă și ei. Iar d. Joanovics deodată apare din Arad, dela congresul ziaristilor minoritari cu d. Costaforu la Oradea, Cluj și mai departe. Vechii conducători au încălecat s'au găsit și vor ști cum să porceadă, în înțelegerea lor pentru protejarea culturii românești, căreia ca parte integrantă în țară îi aparține și cultura maghiară.

În această situație apare la Cluj din nou figura simpatică a veșnic anchetistului inspector Șoimescu.

Așteptăm, ca acest joc strident să-și aibă sfârșitul. Pretindem, că aceia cari au interes de cultura noastră românească să intre în drepturile lor, iar ceilalți să fie dați la o parte. La o parte de ei, chiar dacă ar amenința spirite slabe cu luptă prin ziarele interesate, de aci ori din Capitală. Vom privi și noi în ochii lor, și ne place să spunem adevărul. Trustul francmazon și trustul concesiunilor să fie dizolvat, iar concesiunile să fie eliberate în curând păstrând interesele românilor de sânge și interesele civilizației omenești.

A apărut în editura „Tipografia și Librăria Rom. S. A.” în Oradea-Mare „Poeme în proză” de Emil Isac, cu o frumoasă copertă de artistul cunoscut Damian. Prețul 22 Lei. Se poate comanda prin Tip. și Libr. Rom. din str. Deak No. 2.

INFORMAȚIUNI

ȘTIRI DIN STRĂINĂȚI

Regina va pleca să-și înceapă cura de băi sărate la Sovata, în ziua de 15 Iulie. În cursul șederei Suveranei la acele băi, va fi vizitată de Rege, care va merge să facă și o vânatoare în munții Gurghiului.

Principele Nicolae s'a înapoiat în țară, venind din Anglia, unde-și continuă studiile. După o călătorie cu vaporul pe mare, a debarcat la Constanța, de unde cu un tren special și-a continuat drumul spre Capitală, apoi a părăsit Capitala cu un automobil, spre a se duce la Sinaia.

D-l Colonel Roman, până acuma repartizat la Corpul VI armată din Cluj, a fost numit Comdt. al Rgt. 16 Vânători cu sediul în Oradea-Mare. Prin el societatea din Oradea câștigă un om înimos, iar colegii un bun camarad.

Dr. Costa Romulus mamoș și ginecolog (specialist în boale de femei) și-a început consultațiile medicale pe Str. Ciorogariu (Uri-u.) 11. Consultă zilnic între orele 3—5 p. m.

În luna August se va ține la Cluj un mare congres studențesc. D. profesor dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, a admis cererea delegațiilor studențimeii, rămânând ca ulterior d-sa să obțină și aprobarea de la consiliul miniștrilor.

Congresul învățătorilor ardeleni. Pentru congresul învățătorilor din Transilvania, Banat, și Crișana, ce se va ține în zilele de 5, 6, și 7, August a. c. în Arad, Ministerul comunicațiilor a acordat o reducere de 75 la sută pe căile ferate.

Corul „Carmen” de sub conducerea maestrului profesor Ciriac din București, va face un turneu artistic în orașele din Banat. Sperăm că cu aceasta ocaziune nu se va uita nici de Oradea-Mare.

A apărut Drept Administrativ pus la corent până la 1 Iulie a. c. de Petru Vuruclas. Conține, cu deosebire, un studiu foarte interesant asupra Statutului Funcționarilor care, după cum se știe, a fost de foarte curând legiferat pentru întreaga Românie. Se găsește la toate Librăriile.

Congresul general a medicilor A avut loc în 8 cor. la Cernăuți în sala palatului Mitropolit. Au asistat peste 700 medici din toată țara. Congresul s'a deschis la orele 3 sub prezidenția Dr. Slătineanu. A lua parte și ministrul Nistor, Mărzescu care remarcă că în întreaga țară sunt peste 100 circumscripții medicale fără medici. În Basarabia din 50 circumscripții, sunt ocupate de medici numai 6. În Bucovina din 40, abia 18 sunt ocupate. În vechiul Regat peste 60 circumscripții sunt complet lipsite de medici și ocupate de studenți. S'a oferit un banchet în sala germană la care au luat parte peste 1000 persoane.

Noul birou a fost ales, după cum urmează: Președinte Dr. Gheorghian (Cernăuți), vicepreședini: Dr. Carnabel (Galați), Septilici (Trei Scaune) și Popoviciu (Oradea-Mare). Secretari au fost aleși d-nii: Negulescu, Steuermann, Rădulescu, Marina și Bulon.

În cursul dezbaterilor unii au reținut înțelegerea prin vorbe și ținută care a fost zăbicită de cea mai mare parte medicilor prezenți. În urmă a lupt prezidiul Dr. N. Popoviciu, unii au manifestat contra conducerii dezbaterilor, din partea lui majoritatea a aprobat și dezbaterile au ajuns le nu sfârșit bun.

Din Oradea-Mare au participat D-nii: Dr. N. Popoviciu primmedic județean, Dr. S. Russu primmedic la asil, Dr. N. Muntean insp. higienic și Dr. Chidioșan la Spitalul județean.

La 15 Iulie a. c. se vor întruni la Cluj reprezentanții tuturor comunităților evreești din Ardeal și Banat spre a-și formula cererile cu privire la învățământ.

Prefectura poliției Oradea-Mare, ca judecatorie polițienească a pedepsit pe următorii: Dela Berger And. în 11 Iulie s'au furat din buzunar 12,000 Lei. Poliția cercetează. 2. Poliția a prins pe Csáki Iosif, cunoscut pungaș de buzunar, care în Martie-Aprilie a. c. a furat dela mai mulți ceasuri de aur în valoare de 80,000 lei. S'a predat parchetului. 3. S'a arestat țiganul Iosif Kolompar, care încă în Dec. 1922 a furat doi cai dela N. Standinger din Salonta. Caii au fost găsiți în Aiud, iar Kolompar predat parchetului.

Doșoara Livia Valeria Ilie fiica Preș., în Cons. la Curtea de Apel din Oradea-Mare, profesoară la liceul de fete, simpatica și cunoscută acompaniatoare în concertele românești, cu Dl M. Pocandru Bordea Lt. la Artileria de munte își serbează cununța în ziua de 15 c. ora 21 la catedrala ortodoxă din Oradea-Mare.

Dl G. Tulbure revizor școlar și-a înaintat dimisia. Acțiunea lui este picătura din urmă din paharul plin de mizerii care i s'a creiat și acestul bun și distins funcționar. Așa se răresc rândurile „acolo”, — ca să se înșirue în rândul nostru, pentru a lupta contra sistemelor de distrugere întonate cu atâta dibăcie.

Artistul, tenor Grozăvescu se află de Joi în localitate. A încheiat cu Direcția teatrului local un contract, pentru câteva reprezentații cari vor avea loc în săptămâna viitoare, în operele Boema, Pagliacci și Mme Butterfly.

Astăzi Sâmbătă 14 și mâine Duminică 15 Iulie la ora 5 p. m. vor avea loc în parcul Eminescu Serbările date în scopul de a strânge fondurile necesare ridicării unui monument marelui poet G. Coșbuc.

La Liceul Gojdu din loc au dat examenul de maturitate 42 elevi, dintre cari 8 au luat examenul de maturitate cu eminență. Elevul Cajus Bardossy a eșit ca primul în notă. 1 elev a fost respins de a doua oră și definitiv. Ca comisar regal a fost esmis Dr. Const. Pavel prof. din Beluș.

Ministerul de Domenii a trimis Prefecturii de județ blanchetele permise de arme și vânatoare pentru anul bugetar 1923, cari se eliberează solicitatorilor din provincie de către primpretorii de plasă iar pentru cei din oraș de către Prefectura județului contra taxelor legale plătite la Administrația financiară. Pentru permis de vânat se solvește 75 Lei, iară pentru permis de armă suma de 8 Lei.

Acum s'a deschis testamentul baronului Josika, a cărui avere întrece formidabila cifră de 4 miliarde. Din fabuloasa-i avere, el n'a lăsat pentru cultura maghiară sau pentru poporul maghiar din Ardeal N'a lăsat nimic dintr'o avere adunată prin străduința și prin suferința multimilor maghiare și românești din Ardeal și Ungaria.

Localitățile gimnaziului premostratenz din loc au fost sigilate în 7 Aprilie la avizul Direcțiunii învățământului din Cluj. Ca motiv s'a adus că ordul premostratenz ar importa pe cale secretă manuale cărți didactice din Ungaria peste frontieră, fără permisul cuvenit; Cauza în urma acțiunii întentată în numele ordului a ajuns la procuratura generală care a provocat prin procuratură judecătorească de instrucție, că în baza §. 98 din procedura penală să sisteze sechestru; — aceea ce a și urmat în cursul zilei de ieri.

Incendiul dela brutăria Schmack

Sâmbătă la orele 2 după miazăzi a erupt un incendiu mare la brutăria Schmack în strada Cengeri No. 1. Focul s'a aprins din hornul brutăriei și a trecut repede în grajdul învecinat care era plin cu fân. Personalul care era la îndemână abia a putut mântui câțiva saci plini cu nutremânt, fână de toate calitățile, în timp de 25 minute a ars tot acoperișul grajdului.

Pompierii au sosit abia la 20 de minute. Căldura mare și flăcările puternice au periclitat atât clădirile din strada Cengeri cât și internatul școalei de Arte și Meserii.

Ordinea a fost susținută de un ofițer locotenent și un de sergent de stradă, când flăcările au încins întreg acoperișul brutăriei. Automobilul pompierilor a sosit la fața locului la 40 de minute după eruperea focului.

Suntem în mijlocul timpului de vară, căldura devine tot mai mare și trebuie serviciul pompierilor îngrijit, ca în cazuri de necesitate, să poată eși la fața locului cu cea mai mare grabă. De altfel poate să cază de jertfă unor astfel de întâzieri, clădirile dintr'o stradă întreagă.

Liga Națiunilor. Consiliul Ligii într'o recentă ședință, a respins pretenziunile gurilor cari reclamau pentru optanții în Transilvania, un regim de favoare în vederea exproprierea pământurilor rurale. Decizia ei, în ordinea juridică internațională impunea prin spiritul de dreptate socială să reprezintă, n'ar fi fost posibilă într'o asemenea măsură fără competența d-lui T. a susținut interesele României în fața consiliului.

Prelungirea tratatului de alianță mână-iugoslavă. Sâmbătă, 7 Iulie, d. ministrul afacerilor străine și Ciolak-Antic, în regatul sârbo-croat-sloven la București, a anunțat prelungirea tratatului de alianță existentă de la 1921 între aceste două țări.

Praga, 10. — „Tribuna” află că ce se va ține în Sinaia fusese plănuită și cu ocazia deliberărilor din Praga. Conf. Sinaia se ocupă în primul rând de chestiunea programul Societății Națiunilor. Conferința, condusă, nu de președinții de consiliu, spus mai înainte, dar de miniștrii afacerilor

Polonia, care nu face parte din alianță, va participa la deliberări, cu toate că este bil ca deliberări paralele să aibă loc la Sinaia Mica Înțelegere și Polonia. Aceste delib. drept obiect, după cât se pare, chestiuni toare la naționalități, chestiuni pe cari Polonia le privește din acelaș punct de vedere și Mica Înțelegere.

Roma, 11. — Constantinopole. — Gora se află că Ismet Pașa a fost autog. consiliul de miniștri a iscălit pacea.

Varșovia, 10. — Hotărârea luată în ziua de Vineri a comitetului executiv panrus a cinat adânc bazele regimului inaugurat acum ani de Lenin și Trozki. Noua constituție a liceilor sovietice ruse înseamnă că de azi Rusia Sovietică se prezintă ca republică și în rândurile statelor europene și nu este, timp, când se va deschide calea unui neburghez. În cercurile diplomatice se spune, publice sovietice ruse vor alcătui pe viitor, tele Unite ale Rusiei. Din acest stat federațional face parte și Ucraina.

Lafayette, 11. Lausanne. — Lucrările perților au început luni, acestea se urmau întrerupere. Pentru convocarea ultimei ședințe a marilor comitete ale conferinței de pace se așteaptă numai confirmarea oficială din partea a acordurilor intervenite.

No. 422—1923/execuțional.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judiciar delegat, aceasta aduc la cunoștință publică, că în deciziunea judecătorească de ocol urbană din Oradea-Mare de sub No. 9973—1923 efectuându-se licitația de escontentare în favorul următorilor: Sever Erdélyi domiciliat în Oradea-Mare pentru suma de 2530 Lei capital și acestă ordonându-se prin decizia judecătorească de ocol urbană din Oradea-Mare sub No. 9973—1923 licitație asupra mobilelor, clavierului și altor bunuri secestrate și estimate în valoare de 23200 Lei, se fixează termen de licitație ziua de 17 Iulie 1923 d. m. 4 ore în orașul Oradea-Mare, Str. Várház No. 53 și Str. Vodă No. 6, când mișcătoarele secestrate vor vinde pe lângă plățirea prețurilor de vânzare, părare și în caz de necesitate și prețul de estimare, și până la concurența celor secestrați anteriori ori a suprasecestrați, întrucât aceștia și-au câștigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari și revendicând escontentare din prețul de vânzare al lucrurilor se vor licita, întrucât secestrarea în favoarea lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu s'ar putea deră din procesul verbal de secestrare și înțelarese a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea licitației.

Termenul legal se va socoti din ziua următoare după afișarea publicației la judecătoria Oradea-Mare, la 25 Iunie 1923.

Valentin Bok
executor judiciar

CRONICA SPORTIVĂ

Începând pe 8. Iulie a decurs adunarea gen. d. Soc. de Sp. din Romanla în sala Carol I. sub înalte prezenție a A. S. Principe al României.

Importanță mare acestei adunări i-i dădea punerii noului proiect de statut al F. S. de către delegații diferitelor cluburi, adu- oate unghiurile țării.

De Sâmbăta începuse sosire dele- burilor provinciale. În special Ardealul stat în număr mare, reușindu-i să obțină forțate a voturilor decisive pentru re- adunării generale.

Pe ora 9 dim. A. S. R. Prințul Carol deschide și dând la ordinea de zi, A. S. R. cetește bicioare, darea de seamă a Comitetului despre evenimentele sportive, din anul țirea a durat timp de un ceas.

Cunoscut din aceasta dare de seamă, că R. a fost recunoscută și în consecință ca membru de către mai multe federa- naționale, între care cea mai importantă cea către F. I. F. A. (Federația Intern al Asociație).

Cuvinte pioase și adânc mișcătoare se portul de moartea prea regretatului George mburu în Com. Central și președinte al sporturilor de iarnă, care dela înființa- S. R. luptă neconținut pentru propagarea rtive.

Lângă aceste evenimente triste, am avut auzim și știri ce ne umplă cu încrederea. el Banca Națională a României a donat S. S. R. suma de 500,000 Lei, din care Lei se va întrebuința pentru edificarea t din București.

Am mai făcut donații însemnate Jockey Club Automobili Club Regal Român și d-l Dinu

Tru interesul devotat arătat față de miș- portivă prin d-l Oromolu guvernatorul Naționale cu ocazia acordării donației A. S. R. a propus, și adunarea generală e d-l Oromolu membru de onoare a R.

Asemenea pentru interesul ce arată spor- nesc, și pentru sprijinul efectiv, ce și l Ciolac Antici ambasadorul Iugo-Slaviei și încă s'a ales ca membru de onoare. darea de seamă a cenzorilor reese, că tivă F. S. S. R. la sfârșitul acestui an ca 7000 Lei. De necrezut, dar durere

cedând la verificarea delegațiilor A. S. R. ședința și anunță continuarea ei la m.

Continuare se ia în discuție noul proiect e, care cu mici modificări se admite în De remarcat puținele amendamente ce us la acest statut. O surprindere pentru t, că s'au votat statutele fără discuții e, și fără a provoca discuții teoretice e unele chestiuni, care prezintă, regres statutele votate de ad. gen. precedentă, ue să-i recunoaștem a alcătuit statute ale, ca cele votate acum.

La votarea statutelor a urmat alegerea Comitetului Central și președinților co- sportive. Lista completă a rezultatului vom publica într'un număr apropiat.

Form statutele există un comitet central mbri, apoi comitete regionale cu 5 membrii centru și 4 aleși, precum și subcomitete carevă drepturi disciplinare.

hotărât înființarea unui nou comitet u sediul la Sibiu.

S. R. Pr. Carol a ramas fără întrerupere e, până ce sfârșindu-se scrutinul la oaptea, personal a mulțumit celor prezinți elat ședința adunării generale, de mare a în dezvoltarea sportivă a vieții de aci. Oradea-Mare au luat parte D-lui Dr. Ihorul), Faur (Comit. Regional), Steiner eg.), Mărcuș (Törekvés).

CRONICA ȘCOLARĂ

La Academia de drept...

... din loc, în cursul anului școlar 1922/23 au dat examen, în total: 215 studenți, față de 153 din anul școl. trecut.

Dintre aceștia 7 studenți (români) și au luat licența în drept, diplomă care dă dreptul la exercitarea oricărei profesii, ce necesită științe juridice, ca magistrat, avocat, etc.

Din cifrele menționate se poate constata, că numărul studenților ce-și fac studiile crește pe an ce merge. Este îmbucurător, că pro- centul tinerilor români, cari dau examene se urcă considerabil, dând rezultate frumoase. În acest an școlar au dat 67.9 % studenți români examenele.

Reese, că deși e numai o singură facultate — lipsită de un cămin — se resimte tot mai mult, necesitatea unei Universități, în aceste ținuturi.

„Zona culturală” preconizată de d. Mi- nistru al Instrucțiunii, cu ocazia vizitei din iarnă, numai în cazul înființării unei Universități, ar fi realizabilă. Numai atunci, se va putea desrobi mai eficace poporul românesc, de sub influența culturai străine.

O singură universitate în Ardeal, e insufi- cientă pentru numărul foarte mare al absolven- ților de școli secundare, cari au răsărit ca ciu- percile.

Credem, că d. Ministru Angelescu, nu-și va uita promisiunea solemnă, iar publicul român — conștient de datoria sa — va sprijini o miș- care neșovăitoare, în acest senz. Marele.

Examen la școala poporală primară din Oradea-Mare.

La școala poporală primară de stat No. VII din Oradea-Mare s'a serbat frumos în zilele prime de Iulie a c. sfârșitul de an școlar din inițiativa d-lui I. Horvát directorul școlaei. Serbarea s'a început prin cântarea Im- nului Regal, bine executat de elevii școlaei. Apoi a urmat un frumos program compus din declamații, poezii românești și ungurești și diferite cântări patriotice. Re- zultatul pedagogic a fost satisfăcător și laudabilă este munca depusă de toți membrii corpului didactic al în frunte cu Directorul harnic. Cu multele greutateți cu care au de luptat în primul rând grijile materiale, totuși oameni cu suflet a înlăturat totul în fața datoriei. Edificiul școlaei se găsește într'o stare deplorabilă.

În convingerea că cei în drept vor înțelege păsu- rile noastre și nu vor lăsa să vină iarna, să găsească școala nereparată, mai observăm că este, o necesitate primordială, ca să menținem acela ce există.

Ziarul nostru pentru a putea informa pe ceilalți cât mai bine și mai urgent, caută în tot județul corespondenți. A se adresa de urgență la redacția ziarului „Vestul României”, Tipo- grafia Românească Oradea-Mare, chiar de acum. S'ar preferi corespondenți prin telefon.

PRIMIM

INSERATE, ANUNCIURI, PUBLICAȚIUNI PE LAN- GA PREȚURILE CELE MAI CONVENABILE.

Cursul devizelor la Oradea-Mare

13 Iulie 1923

Coroana maghiară	74
Marca	1050
Coroana austriacă	370
Coroana Cehă	590
Francul francez	1170
Francul elvețian	34
Dollarul	198
Lira	850
Fontul șterling	905

Bursa din Zürich

BERLIN — — — — —	00029
NEW-YORK — — — — —	574
LONDRA — — — — —	2631
PARIS — — — — —	3392
MILANO — — — — —	2470
PRAGA — — — — —	1720
BUDAPESTA — — — — —	650
BUCUREȘTI — — — — —	297
VIENA — — — — —	8275

Aviz

Aduc la cunoștința Onor. public, că am deschis în Oradea-Mare, Calea R. Fer- dinand lângă gara mare, un depozit de lemne, pentru vânzarea en detail, en gros și export.

Nae Grecianu,

Birou de vânzare de lemne en detail, en gros și export

2-3

Primăria orașului municipal Oradea-Mare.

No. 12486/1923.

Invitare

În baza hotărârei consiliului orașenesc No. 12486/1923 invit pe toți conducătorii societăților culturale economice sportive etc. minoritate să înainteze până la 20 Iulie 1923 toate datele pri- vitoare la aceste organizații în tablou la această Primărie.

Tabloul va avea următoarele rubrici!

1. No. curent. 2. Numele societății (aso- ciația culturală, muzicală, cooperativă, sportivă, casnică, etc.) 3. Anul înființării. 4. Caracterul na- țional, maghiar, german, evreu, ruten, rus, sâr- besc. 5. Scopul (muzical, literar, sportiv, econo- mic). 6. Numărul membrilor. 7. Capitalul de care dispune. 8. Observațiuni.

Oradea-Mare, la 11 Iulie 1923.

Dr. Coriolan Bucico, primar.

AGENTURA COMERCIALA GENERALA

D-na Constantin Nicodim Terezia Germano Oradea-Mare, Str. Aurel Vlaicu (Grădina-Bhéney) 43.

Mijlocește tot felul de intermediari comerciale și industriale. Vinde case mari și mici, vii și proprietăți, pre- cum mașini agrare și automobile. Primește vindere și cumpărare de lemne, vizează pașapoarte pentru orice țară.

3-51

TELEFON 3-98

PRODUSELE FABRICEI DE BERBE
CZELL
DIN CLUJ

**Berea nutritoare „Hercules”
și Berea deschisă „Monoștor”**

Din cauza calităților lor neintrecute sunt Mărcile Conducătoare

Cine dorește să bea bere bună să ceară pretutindeni numai pe acestea.

Lloyd 1749.—36.

TELEFON 3-98

Depou principal **“ORIENT”** S. A. pentru Industrie și Comerț la Oradea-Mare Str. Gilányi, 5-7. Telefon 3-98.

Donați-vă la **“Vestul României”**

TIPOGRAFIA ȘI LIBRĂRIA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE PE ACȚIUNI ▲ ORADEA-MARE

TIPOGRAFIA, LITOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA:
STRADA F. DEAC No. 2
TELEFON No. 10-02

LIBRĂRIA ȘI PAPETĂRIA:
PARCUL TRAIAN No. 6
TELEFON No. 10-16

Atragem atențiunea publicului românesc că Librăria românească (Parcul Traian No. 6) este asortată cu toate cărțile de literatură și știință românești. În depozit se află assortimente de hârtii speciale, precum orice recvizite de birou sosite în curent din străinătate. Avem în depozit o cantitate considerabilă de registre și state cu prețuri dela 30 Lei până la 950 Lei, în legătură simplă și în legătură specială de piele. Avizăm că toate cărțile literare didactice sunt spre vânzare cu prețurile indicate de editură și autori. Pe lângă cea mai mare jertfă dorim să servim cu promptitudine.

BCU Cluj (C. M. H. Cluj) Cu ultimul transport, ne-au sosit următoarele cărți:

Cărți nouă din editura Cultura Națională

Clasici Antici: Petranus	Lei 45
Ștefan Ciobanu: Cultura Română în Basarabia	" 65
Eugène Fromentin: Domimque	" 50
Leonida Andrejev: Ecaterina Ivanovna	" 40
I. Basarabescu: Moș Stan	" 25
I. Slavici: Cel din urmă armaș	" 70
St. Nenișescu: Trei mistere	" 25
N. Davidescu: Inscriptii	" 30
Rabindranat Tagore: Naționalismul	" 35
Gerhard Hauptmann: Suflete Stinghere	" 40
Delavrancea: A doua conștiință	" 40
G. Banea: Dicț. Italian-Român	" 40
Negruzi: Cartea cea bună	" 10
Alexandri: Sinziana și pepelea	" 10
" Pasteluri	" 10
Radu Roseti: Epigrame	" 12
" " Rememler	" 14
" " Da Capo	" 5
E. Sergie: Pocure	" 8
E. Lovinescu: În cumpăna vremii	" 5
Lucia Mantu: Miniaturi	" 18

M. Lungeanu: Ciaca și Robot	Lei 25
M. Eminescu: Poezii	" 15
Dionis: Thearro	" 6
C. Dinu: Dragoste și sacrificii	" 30
" " Datoria și iubire	" 25
Malot: Căminul regăsit I-II	" 38
C. Mirbeau: Jurnalul unei Cameriste	" 25
M. Nigrim: Doctrina vieții unui nebun	" 15
" " Humorul Englezesc	" 5

Noutăți juridice:

Vuruclas: Elemente drept administrativ	Lei 78
V. Onișor: Tratat de Drept administrativ Român	" 350
Dr. Szabó: (Jogimintatára) Cărți juridice	" 80
T. Mihalescu: Legea Închirierilor nouă	" 60
Pop Movrodmeanu: Procedura Penală Ungară	" 40
Totirescu: Colecțiunea Legilor	" 100
Perișeanu: Manual teoretic practic de Poliția Judiciară	" 40

Mai multe plese teatrale populare și NrII noi din Biblioteca pentru Toți.

SECȚIA LITOGRAFICĂ

Înzestrată cu cele mai fine culori de cerneleuri execută cu cea mai mare fineță orice lucrări atingătoare în această branșă având un maestru-desenator diplomat.

ATELIERUL DE LEGĂTORIE

asortat cu materialele necesare cel mai moderne execută lucrări de bransă solli, curat, frumos și ieftin. Incurajați industria Românească!